

До
Министър-председателя на Р.България
Зам.министър председателя по икономическите политики
Министъра на икономиката
Министъра на енергетиката

ПОЗИЦИЯ

Относно: Ръст в цените на електрическата енергия, мерки за тяхното намаляване и стабилизиране на пазара, запазване на конкурентоспособността на индустрията

Производителите на метали и метални продукти са в най-голяма степен засегнати от високите цени на електроенергията, тъй като са по-енергоемки в сравнение с всички останали производства на материали и стоки в национален и световен мащаб. Поради настоящия ръст някои от инсталациите ограничават производството си като краткосрочна мярка, но рискът от спиране и преместване е много реален, ако високите цени станат системни. „Изтичането на въглерод” и отказ от нови инвестиции ще стане реалност.

Металургията в България е една от най-устойчиво развиващите се индустрии, с висок дял в преработващата промишленост. Произведената продукция и износът на стоки представляват 15 % от общите показатели за страната. Значимо е присъствието на цветните метали и на индустриалната карта на ЕС. Те са изключително важни за декарбонизацията и за Зелената сделка. Потреблението им нараства в пъти за производство на батерии, електрически превозни средства, вятърни турбини, слънчеви панели и мрежова инфраструктура. За ЕС е важно да запази суровинната си независимост и вътрешните доставки, като България е част от тези европейски вериги на преработка и добавена стойност.

Производствените разходи в металургията се формират основно от стойностите на **закупените първични/вторични метални суровини и на енергоносителите.** Металите са борсова стока и цената на готовата продукция и на суровините се определя от международните пазари. Енергийните разходи също имат висок относителен дял в общите разходи, които достигат до 30-40 %, в някои процеси и повече. Затова те **пряко влияят на конкурентоспособността** и на производствените показатели. Такъв е случаят през м.септември т.г., когато спрямо началото на 2021 г **цената на електрическата енергия се увеличи над два пъти**, а за същия период цените на основните метали на ЛМБ отчитат ръст от около 5 % до 15 – 20 %.

Европейската схема за търговия с емисии (ЕСТЕ) и нисковъглеродната енергетика увеличават енергийните цени и това намалява конкурентоспособността на европейските енергоинтензивни производства. За преодоляване на този проблем през 2012 г. ЕК прие Насоки за предоставяне на държавна помощ по ЕСТЕ, позволяващи получаване на финансови компенсаци за допълнителните разходи за въглеродни емисии в цените на електроенергията. С изключение на България, тази мярка беше

приложена в останалите страни-членки. От началото на 2021 г., със срок до 2030 г. влязоха в сила нови актуализирани Насоки и списък на допустими производства, включващ и тези от металургичната индустрия. Това потвърждава оценката на ЕК за **значимостта на металите за икономиката и „зелената сделка”, за силната зависимост от цените на електрическата енергия и необходимостта от мерки за запазване на тяхната конкурентоспособност на европейските и световни пазари.** Българската металургия разчита, че през настоящия период ще бъде приложена новата Наредба и предприятията ще получат компенсации за индиректните разходи за емисии, че ще работят при равни условия с конкурентните производители от останалите страни-членки.

В приетия от ЕП и Съвета **РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2019/943 от 5 юни 2019 година относно вътрешния пазар на електроенергия** също се предвижда защита на определени потребители, като:

1. Чл. 3 Държавите членки, регулаторните органи, операторите на преносни системи, операторите на разпределителни системи, пазарните оператори и делегираните оператори осигуряват функционирането на пазарите на електроенергия в съответствие със следните принципи:

...

o) за да се даде възможност на участниците на пазара да бъдат защитени срещу рискове от нестабилност на цените на пазарна основа и да смекчават несигурността относно бъдещата възвръщаемост на инвестициите, дългосрочните продукти за хеджиране са търгуеми на борсите по прозрачен начин, а дългосрочни договори за доставка на електроенергия е възможно да се договарят извън-борсово, при спазване на правото на Съюза в областта на конкуренцията;

Тези препоръки не намират отражение в правилата за работа на БНЕБ. Големите индустриални потребители на бандова/базова/ енергия се нуждаят от гарантирани и на приемливи цени **доставки на електрическа енергия чрез директни дългосрочни договори**, в съответствие с европейските политики и практики в страните-членки.

Българската металургична индустрия, която е силно засегната от високите и критични за производителите цени, настоява за бързи и ефективни действия в защита на потребителите. Паралелно с общите мерки за индустрията, считаме за важно да бъдат приети и такива, които ще осигурят на енергоинтензивните производства стабилни и на конкурентни цени доставки на електроенергия и те ще работят при равни условия с техните конкуренти в ЕС и трети страни, като:

В краткосрочен план

1. Сигурни и конкурентни доставки на електроенергия за енергоинтензивните потребители чрез
 - **Промени в правилата за работа на БНЕБ** с възможност за организиране на търгове за продажба на бандов (базов) товар с дългосрочен характер.
 - Провеждане на **търгове за продажба на електроенергия от АЕЦ „Козлодуй”** (квота) по приети критерии само за вътрешно потребление в индустрията (съгласно чл.3 ал.(o) от Регламент (ЕС) 2019/943).
2. Постоянен контрол и наблюдаване на пазара на електроенергия, приемане на **мерки за справяне с финансовите спекулации.**

В средносрочен план

3. Предприемане на действия от отговорните държавни институции за прилагане на **Насоките за държавна помощ по ЕСТЕ**, като на българските производители от допустимите сектори бъде предоставена финансова компенсация за индиректните разходите за CO₂, включени в цените на електроенергията.
4. Българската страна, като член на ЕС с развита базова индустрия и производство на метали, да **постави пред ЕК и настоява за:**
 - Приемане на гъвкави механизми за предоставяне на държавна помощ с повече **възможности на правителствата на държавите-членка за реакция и мерки при екстремни ситуации на пазарите на електроенергия**, предвид предстоящите предизвикателства по пътя на въглеродния неутралитет.
 - Ползване на създадения от ЕК **резерв от квоти на въглеродни емисии** за предотвратяване на прекомерния ръст в цените и стабилизиране на пазара.
 - Реформи в общите правила за функциониране на енергийните пазари, **приемане на механизми за дългосрочно осигуряване на индустрията с нисковъглеродна електрическа енергия на конкурентни цени.**

м. септември 2021

БАМИ